

درس مباحث منتخب مالی

۱. مشخصات عمومی دوره

مدرس: حسین عبده تیریزی؛ مدرس همکار: سعید اسلامی بیدگلی و میثم رادپور abdotab@yahoo.com , saedsb@yahoo.com , maysam.radpour@gmail.com	مدرس‌ان دوره
پیمان هاشمی خبیر، مریم ندافی Maryam_nadafi@yahoo.com , sp.hashemi@gmail.com	دستیاران
بهمن‌ماه سال ۱۳۹۴ تا خرداد ماه سال ۱۳۹۵؛ روزهای سه‌شنبه، ساعت: ۱۸:۰۰-۱۵:۰۰	زمان برگزاری
دانشکده‌ی مدیریت و اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف	محل برگزاری
www.finance.ir	سایت آموزشی

۲. پیش‌نیازهای دوره

از دانشجویان این دوره انتظار می‌رود درک مقدماتی نسبت به مفاهیم و نظریه‌های پایه‌ی مالی داشته باشند. داشتن مهارت کار کردن با نرم‌افزارهای صفحه‌گسترده مانند *Excel* و ماشین حساب‌های مالی برای دانشجویان این دوره توصیه می‌شود.

۳. شرح دوره

گستره‌ی دانش مالی از زمان پایه‌گذاری تا کنون بسیار توسعه یافته است. مسائل مالی بنگاه‌های غیرمالی، مسائل مربوط به بازارها و نهاد‌های مالی، چالش‌های اندازه‌گیری و مدیریت ریسک‌های مالی و ... همگی موضوع مطالعه‌ی این حوزه از دانش‌اند. دوره‌ی مباحث منتخب مالی برای دانشجویانی طراحی شده که علاقه‌مندند در زمینه‌ی مسائل متنوع مورد مطالعه‌ی مالی مهارت و دانش کسب کنند. هدف از این دوره تمرکز بر جزئیات مسائل مالی نیست، بلکه معرفی و تشریح کلی مسائل مختلف حوزه‌های دانش مالی است. به‌طور خاص، این دوره برای دانشجویانی طراحی شده که علاقه‌مندند با آگاهی عمومی از دانش مالی، در مورد انتخاب این حوزه از دانش به‌عنوان رشته‌ی تخصصی آینده‌ی خود تصمیم‌گیری کنند.

۴. ارزیابی

مورد مشمول نمره	سهم از نمره‌ی کل
مشارکت و تکالیف در کلاس	٪۴۰
امتحان‌های میان‌ترم	٪۳۵
امتحان پایان‌ترم	٪۲۵

نمره‌ی مشارکت در کلاس به حضور در نشست‌ها مرتبط است که ٪۱۰ از کل نمره‌ی این بخش است. ٪۳۰ از نمره به تکالیف هفتگی مربوط است که هر دانشجو سه بار در طی ترم این تکالیف را انجام می‌دهد و آماده‌ی عرضه‌ی آن در کلاس خواهد بود.

۵. ریز نشست‌های درس

بخش اول: دانش مالی: اصول و مقدمات

جلسه اول

■ مفاهیم پایه - مالی چیست؟

- معرفی دوره [سایت/دروس/ارائه شده در سال‌های ۹۴-۹۳/مشخصات دوره]
- مروری بر دانش مالی [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی شرکت‌ها]
- اسلاید داستان مدیریت مالی از منظر مالی شرکت‌ها [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی شرکت‌ها]
- مقاله حسابداران محافظه کار، مدیران مالی بلندپرواز [سایت/مقاله‌ها/روزنامه‌ای (ژورنالیستی)]
- کتاب شماره ۷/مقاله‌های ۱-۲ و ۲-۲

تکلیف کلاسی

مقاله‌ای بنویسید و در آن مفاهیم و عبارات زیر را در حوزه‌های مورد نظر تعریف کرده و با هم مقایسه کنید (حداقل ۵۰۰ کلمه).

- سرمایه (در حوزه‌های اقتصاد، مالی، حسابداری)
- سرمایه‌گذاری (در حوزه‌های اقتصاد، مالی، حسابداری)
- سود (در حوزه‌های اقتصاد، مالی، حسابداری)
- ارزش (در حوزه‌های اقتصاد، مالی، حسابداری)
- هزینه (اقتصاد، حسابداری، مالی)
- بازده (مالی، حسابداری)
- دارایی = بدهی + سرمایه (مالی، حسابداری)

همه‌ی دانشجویان تکلیف جلسه‌ی اول را انجام دهند.

جلسه دوم

■ برندگان نوبل اقتصاد مالی

- مروری بر نوبلیست‌های مالی [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی شرکت‌ها]
- مقاله‌ی شماره‌ی ۱
- فیلم مستند کشف فرمول قیمت‌گذاری اختیار معامله

تکلیف کلاسی

مقاله‌ای بنویسید و در آن ضمن تجزیه‌ی هزینه‌ی فرصت اقتصادی به اجزای تشکیل‌دهنده‌ی آن، نظریه‌های مرتبط با قیمت‌گذاری هر کدام از اجزا را به‌طور کامل تبیین نمایید (حداقل ۵۰۰ کلمه).

بخش دوم: ابزارها، بازارها و نهادهای مالی

جلسه سوم

■ ابزار، نهاد و بازارهای مالی

- اسلاید ابزار، نهاد و بازارهای مالی [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید روش‌های تأمین مالی: بازار پول در مقابل بازار سرمایه [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
- کتاب شماره‌ی ۷/مقاله‌ی ۳-۳

- کتاب شماره ۸ / فصل اول و دوم
- کتاب شماره ۹ / مقاله ۵-۳-۱، ۲-۹

تکلیف کلاسی

اخیراً راه‌اندازی بازار قراردادهای آتی ارز به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسیده است، با توجه به شرایط بازار ارز کشور از نظر شما کدام یک از کارکردهای بازارهای مالی در بازار آتی ارز محقق می‌شود؟ کدام محقق نمی‌شود؟ توضیح دهید.

جلسه چهارم

موردکاوی بازارهای مالی: بازار جهانی ارز

- اسلاید بازار فارکس [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
- سایت: بازار جهانی ارز (مراجعه شود به سایت forexfactory.com)

تکلیف کلاسی

در سال ۲۰۱۵، در پی اقدام بانک مرکزی سوئیس، نرخ برابری فرانک سوئیس نسبت به یورو در مدت زمان بسیار کوتاهی به شدت افزایش یافت و متعاقباً بسیاری از کارگزاران و معامله‌گران ارز با بحران‌های مالی مواجه شدند و حتی برخی ورشکست شدند. اولاً بررسی کنید کدام اقدام به تغییر شدید نرخ برابری اسعار یادشده انجامید، ثانیاً دلایل ایجاد بحران‌های مالی در کارگزاران و معامله‌گران ارز را تشریح نمایید. (حداقل ۵۰۰ کلمه)

جلسه پنجم

موردکاوی ابزار مالی: پول‌های رمزگذاری شده

- معمای بیت‌کوین [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی] (در دست تدوین)
- فیلم مستند ترقی پول [بخش چهارم: سودای طمع]

تکلیف کلاسی

با مطالعه فصل "سودای طمع" از کتاب "ترقی پول" بررسی کنید: (حداقل ۵۰۰ کلمه)
الف. آثار عمده‌ی بالقوه‌ی ناشی از سیاست‌های پولی بانک‌های مرکزی آمریکا، اروپا و ژاپن تحت عنوان سیاست‌های "تسهیل مقداری" (quantitative easing) که در سال‌های اخیر اجرا شده (و هنوز هم ادامه دارد).
ب. دلیل عمده‌ی حفظ ارزش بیت‌کوین (با وجود تلاطم‌های نسبتاً شدیدی که از زمان ایجاد تا کنون تجربه کرده است).

✓ آزمون اول (میان‌ترم): منابع و مآخذ جلسه‌های اول تا پنجم به شرح برنامه

جلسه ششم

موردکاوی نهادهای مالی: بانکداری تجاری و بانکداری سرمایه‌گذاری؛ بانکداری اسلامی

- اسلاید نقش شرکت‌های تأمین سرمایه در تأمین مالی [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید مالی اسلامی: اصول و مقدمات [اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی] (در دست تدوین)
- فیلم مستند ترقی پول [بخش دوم: سودای طمع]
- قانون شماره ۱۳

تکلیف کلاسی

با مطالعه‌ی قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب سال ۱۳۶۲ مجلس شورای اسلامی، ماده‌ی ۳ از فصل دوم (تجهیز منابع پولی) قانون را نقد و بررسی کنید (حداقل ۵۰۰ کلمه).

جلسه‌ی هفتم

■ تأمین مالی خرد

- اسلاید اعتبارات خرد: بررسی موردی بانک کرامین (در دست تدوین)
- اسلاید تأمین مالی جمعی: طرحی برای کاهش هزینه‌های تأمین مالی در کشور (در دست تدوین)
 - برای مطالعه‌ی بیشتر: کتاب شماره‌ی ۲

تکلیف کلاسی

یکی از سازمان‌های معتبر ارائه‌دهنده‌ی خدمات اعتبارات خرد و (یا فعال در حوزه‌ی تأمین مالی جمعی) را به دلخواه انتخاب کنید، و اهداف، رویه‌ها، فرآیندها و سازوکارهای آن نهاد را به‌طور کامل تشریح کنید (حداقل ۷۵۰ کلمه).

جلسه‌ی هشتم

■ موردکاوی بازارها و نهادهای مالی: بازار سرمایه‌ی ایران

- اسلاید بازار سرمایه‌ی ایران [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی] (در دست تدوین)
- اسلاید صندوق‌های سرمایه‌گذاری [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی] (در دست تدوین)
 - برای مطالعه‌ی بیشتر: قانون شماره‌ی ۱۴/قانون اوراق بهادار سال ۸۴ و قانون مکمل سال ۸۸

تکلیف کلاسی

مقاله‌ای در مورد نظریه‌ی ریزساختار بازار (market microstructure) بنویسید و در آن ضمن تشریح نظریه، آثار بالقوه‌ی ناشی از سازوکارهای و رویه‌های معاملاتی جاری (مانند حد نوسان، حجم مبنا و ...) بورس اوراق بهادار تهران را بر نظام قیمت‌گذاری بازار (با توجه به پیشینه‌ی نظری و مطالعات تجربی این حوزه از دانش مالی) مورد بررسی قرار دهید (حداقل ۱۰۰۰ کلمه).

جلسه‌ی نهم

■ بحران‌های مالی جهانی

- اسلاید بحران مالی بین‌المللی و ریشه‌های آن [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید بحران وام‌های بدون اعتبار [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید بحران منطقه‌ی یورو [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
 - برای مطالعه‌ی بیشتر: کتاب شماره‌ی ۳

تکلیف کلاسی

مقاله‌ای بنویسید و طی آن بحران مالی بین‌المللی سال ۲۰۰۷ را با بحران جاری نظام بانکی کشور از منظر دلایل بروز و آثار ناشی از بحران مقایسه کنید. در این مقاله اتهامات دولت، مجلس و مقام ناظر را در شکل‌گیری بحران مورد بررسی قرار دهید (حداقل ۱۰۰۰ کلمه).

بخش سوم: مالی شرکت‌ها

جلسه ی دهم

■ تصمیمات سرمایه‌گذاران، مقام ناظر، و اصول شرکت‌داری

- اسلاید شرکت‌داری [سایت/ اسلایدهای آموزشی/ مالی شرکت‌ها]
- اسلاید مسأله‌ی نمایندگی [سایت/ اسلایدهای آموزشی/ مالی شرکت‌ها]
- فیلم مجمع عمومی یک شرکت بورسی
 - برای مطالعه‌ی بیشتر کتاب شماره‌ی ۸/ فصل سوم

تکلیف کلاسی

"با فرض عدم وجود مالیات، با افزایش سطح بدهی‌های شرکت نسبت به حقوق صاحبان سهام، تعارض نمایندگی بین سهامداران و طلبکاران شرکت افزایش می‌یابد، و در نتیجه با افزایش هزینه‌های نمایندگی، ارزش سهام شرکت کاهش می‌یابد." صحت و سقم این گزاره را طی مقاله‌ای بررسی کنید (حداقل ۷۵۰ کلمه).

✓ مرور و جمع‌بندی جلسه‌های قبلی

✓ آزمون اول (میان‌ترم): منابع و مآخذ جلسه‌های پنجم تا دهم به شرح برنامه

جلسه ی یازدهم

■ ادغام و قبضه‌ی مالکیت؛ خرید شرکت توسط مدیران؛ شرکت‌های هلدینگ

- اسلاید قبضه‌ی مالکیت و تجدیدساختار [سایت/ اسلایدهای آموزشی/ مالی شرکت‌ها]
- کتابشماره‌ی ۹/ مقاله‌های ۶-۱ و ۸-۲

تکلیف کلاسی

یکی از ادغام‌ها (یا قبضه‌های مالکیت) را به دلخواه انتخاب کنید، و ضمن تشریح رویدادها، در مورد دلایل مدیران برای ادغام، واکنش بازار سهام، و تعارض‌های نمایندگی بالقوه طی دوران تکمیل فرآیند ادغام و قبضه‌ی مالکیت بحث کنید (حداقل ۷۵۰ کلمه).

بخش چهارم: مهندسی مالی و مدیریت ریسک

جلسه ی دوازدهم

■ ریسک‌های مالی و نظام اندازه‌گیری و مدیریت ریسک

- اسلاید ابزار، نهاد و بازارهای مالی با رویکرد معرفی ریسک [اسلایدهای آموزشی/ بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید مبانی نظام اندازه‌گیری و مدیریت ریسک [اسلایدهای آموزشی/ مهندسی مالی و مدیریت ریسک]
- کتابشماره‌ی ۷/ مقاله‌های بخش دوم
- کتاب شماره‌ی ۱۱ / فصل اول: کلیات ریسک

تکلیف کلاسی

"می‌توان امیدوار بود در بلندمدت، برآوردهای ما از ریسک‌های مالی، ناریب باشند." با توجه به این گزاره مقاله‌ای بنویسید و طی آن بر اساس مفاهیم "احتمالات عینی" و "احتمالات ذهنی" مفهوم آماری "ناریب بودن" برآوردهای ریسک‌های مالی را موردبررسی قرار دهید. (حداقل ۵۰۰ کلمه).

جلسه سیزدهم

■ چالش‌های اندازه‌گیری ریسک

- قوی سیاه [سایت/اسلایدهای آموزشی/مهندسی مالی و مدیریت ریسک] (در دست تدوین)
- چیزهایی که از بی‌نظمی بهره‌مند می‌شوند [سایت/اسلایدهای آموزشی/مهندسی مالی و مدیریت ریسک] (در دست تدوین)
 - برای مطالعه‌ی بیشتر: کتاب‌های شماره ۴ و ۵

بخش ششم: مالی رفتاری

جلسه چهاردهم

■ مروری بر سوگیری‌های رفتاری

- فکر کردن شتابان و خرامان [اسلایدهای آموزشی/مالی رفتاری] (در دست تدوین)
 - برای مطالعه‌ی بیشتر: کتاب شماره ۶

جلسه پانزدهم

■ نظریه‌ی مالی رفتاری

- اسلاید معرفی مالی رفتاری [اسلایدهای آموزشی/مالی رفتاری]

بخش هفتم: مدیریت سرمایه‌گذاری

جلسه شانزدهم

■ سرمایه‌گذاری و تأمین مالی املاک و مستغلات

- مقدمه‌ای بر تأمین مالی و سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات [سایت/اسلایدهای آموزشی/مدیریت سرمایه‌گذاری]
 - برای مطالعه‌ی بیشتر: کتاب شماره ۷

✓ مرور و جمع‌بندی جلسه‌های قبلی

✓ آزمون سوم (پایان‌ترم): منابع و مآخذ جلسه‌های دهم تا پانزدهم به شرح برنامه

منابع و مآخذ:

• مقاله

۱. دو فصل از کتاب فیزیک مالی که به شکل مقاله در این جا ارائه می‌شود.

۲. Yunus, M., Banker to the poor (۱۹۹۹), Public Affairs
۳. Geithner, T. F., Stress Test, (۲۰۱۴), Crown Publishers
۴. Taleb, N. N., Black swans (۲۰۰۷), Random House
۵. Taleb, N. N., Antifragile (۲۰۱۲), Random House
۶. Khanman, D., Thinking fast and slow(۲۰۱۱), Farrar, Straus and Giroux

• کتاب

۷. مجموعه‌ی مقالات مالی و سرمایه‌گذاری، جلد ۲ / حسین عبده تبریزی و میثم رادپور
۸. مبانی بازارها و نهادهای مالی/فیوزی، فری، مودیلیانی / ترجمه‌ی حسین عبده تبریزی
۹. مجموعه‌ی مقالات مالی و سرمایه‌گذاری، جلد ۱/ حسین عبده تبریزی
۱۰. مجموعه‌ی مقالات مالی و سرمایه‌گذاری جلد ۳/ حسین عبده تبریزی و میثم رادپور (در دست انتشار)
۱۱. اندازه‌گیری و مدیریت ریسک بازار/ حسین عبده تبریزی و میثم رادپور
۱۲. فرهنگ اصطلاحات مالی و سرمایه‌گذاری (ویرایش دوم)/ غلامرضا نظربلند و حسین عبده تبریزی
۱۳. قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲ سال مجلس شورای اسلامی
۱۴. قوانین و مقررات بازار اوراق بهادار/ سازمان بورس و اوراق بهادار